

Εξαγγελία και ακύρωση μίας χωλής πρυτανικής θητείας. Σκέψεις με αφορμή την απόφαση ΣΕ (Τμ. Γ) 986/2025

Ιάκωβος Μαθιουδάκης
Αν. Καθηγητής Νομικής Α.Π.Θ.

1. Εισαγωγικά, για τη συγκυρία και τις κρίσιμες σκέψεις της απόφασης

Η ακύρωση των πρυτανικών εκλογών στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (ΑΠΘ), λόγω της εξαγγελίας του υποψήφιου -και εκλεγέντος τελικά- Πρύτανη περί διαμοίρασης της θητείας του με έτερο υποψήφιο, παρουσιάζει ενδιαφέρον. Δεν πρόκειται μόνον για έναν θεσμό και μία διαδικασία, που δοκιμάσθηκαν πολλαπλά, στοιχείο, που μπορεί να έπαιξε ρόλο σε επίπεδο δικαστικής ψυχολογίας. Θυμίζουμε ότι η ακυρωθείσα ανάδειξη στο πρυτανικό αξίωμα διαδέχθηκε μία, επίσης, ημιτελή θητεία του προηγούμενου Πρύτανη στο αξίωμα¹, ότι ο διαμοιρασμός της πρυτανικής θητείας είχε εξαγγελθεί, εν προκειμένω², ως *αναμφίβολα* νόμιμος από τους υποψηφίους πρυτάνεις ενώ η κρίσιμη εκλογή έλαβε χώρα οριακά και μετά από αλλεπάλληλες ψηφοφορίες³. Η απόφαση αναδεικνύει *δογματικά* τη σημασία των *δηλώσεων* των διοικουμένου στο πλαίσιο ορισμένης διοικητικής διαδικασίας ως δυνάμει *καίριο παράγοντα καθορισμού* του περιεχομένου της, χωρίς να αξιολογείται μάλιστα –έστω συνδυαστικά- η αρχική αίτηση του διοικουμένου.

Καταρχάς, με την απόφαση 986/2025, το Συμβούλιο της Επικρατείας θέτει ως βάση ελέγχου της νομιμότητας της απόφασης εκλογής Πρύτανη την *υποψηφιότητα* του εκλεγέντος. Όπως σημειώνεται καταληκτικά στην απόφαση, «*η υποψηφιότητα του επιλεγέντος ... δεν υποβλήθηκε νομίμως*»⁴, για τον λόγο αυτόν ακυρώθηκε η εκλογή του. Έγινε, ειδικότερα, δεκτό, ότι από τις διατάξεις του ν. 4957/2022 για τη συγκρότηση και λειτουργία του Συμβουλίου Διοίκησης των ΑΕΙ, τη διαδικασία εκλογής Πρύτανη και τη σχετική προκήρυξη συνάγεται, αφενός, ότι «*ο νομοθέτης αποσκοπεί σε υποψηφιότητες υποβαλλόμενες για το πλήρες διάστημα της πρυτανικής θητείας*» και, αφετέρου, ότι αυτές πρέπει να συνοδεύονται «*από τεκμηριωμένη πρόταση εκάστου υποψηφίου για το σχέδιο ανάπτυξης και την εύρυθμη λειτουργία του Α.Ε.Ι. καθ' όλη τη διάρκεια της θητείας του υποψηφίου αυτού*». Τόσο η υποβολή υποψηφιότητας για πλήρη θητεία, όσο και οι προγραμματικές δηλώσεις του υποψηφίου για το ίδιο βάθος χρόνου ανάγονται, κατά το Συμβούλιο της Επικρατείας, σε σκοπό δημοσίου συμφέροντος με βάση τόσο την ανάγκη «*σταθερού και μακροπρόθεσμου στρατηγικού σχεδίου, την ευθύνη ολοκλήρωσης του οποίου θα αναλάβει ο εκπονήσας αυτό*», όσο και την «*αποφυγή συχνών εκλογικών διαδικασιών για το πρυτανικό αξίωμα*».

¹ Για την επιστολή παραίτησης του Ν. Παπαϊωάννου, βλ. το από 28-4-2023 δημοσίευμα στο www.newsit.gr (τελευταία πρόσβαση: 24.09.2025).

² Βλ. το από 30-11-2023 δημοσίευμα στο www.esos.gr με τίτλο: «Νόμιμη η διαδοχική εναλλαγή της θέσης Πρύτανη στο ΑΠΘ υποστηρίζουν οι Απ. Αποστολίδης, Γ. Ζωγραφίδης, Χ. Φείδας – Δεν πρόκειται για μια παρασκηνακή, κρυφή συμφωνία, προϊόν υπόγειων συναλλαγών» (τελευταία πρόσβαση: 24.09.2025).

³ Βλ. τη σκ. 3 της απόφασης.

⁴ Στη σκ. 6 της απόφασης.

Κατά την υπαγωγή, στη συνέχεια, το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι ο εκλεγείς πρύτανης «μετέσχε στη διαδικασία που προηγήθηκε της εκλογής εκδηλώνοντας κατ' αναμφισβήτητο τρόπο την πρόθεσή του να παραιτηθεί μετά το τέλος της πρώτης διετίας» διαμοιράζοντας την πρυτανική θητεία κατά το ήμισυ με άλλο εσωτερικό μέλος του Συμβουλίου Διοίκησης και ότι το στοιχείο αυτό «ελήφθη υπόψη από τα μέλη του Σ.Δ. κατά την εκλογή του [...] στο αξίωμα του Πρύτανη». Επομένως, η υποψηφιότητα πάσχει παρανομίας, κατ' επέκταση και η διαπιστωτική πράξη πρυτανικής εκλογής.

2. Η θεμελίωση της απόφασης: τρεις παραδοχές, δύο ερωτήματα

Η απόφαση για την ακύρωση των πρυτανικών εκλογών στο ΑΠΘ στηρίζεται σε τρία κατά βάση στοιχεία: Η θητεία του Πρύτανη είναι τετραετής κατά νόμο, χρονικό διάστημα, το οποίο είναι αναγκαίο για την ανάπτυξη της δράσης του ιδρύματος βάσει σχεδιασμού και για το οποίο οφείλει ο υποψήφιος Πρύτανης να υποβάλει τις προγραμματικές του δηλώσεις. Η τετραετία συνιστά, ως εκ τούτου, στοιχείο αναγόμενο στο δημόσιο συμφέρον αλλά και ουσιώδες στοιχείο της εκλογής Πρύτανη, η έλλειψη του οποίου οδηγεί σε παρανομία. Δεύτερο, ο εκλεγείς Πρύτανης δήλωσε, κατά τρόπο απερίφραστο και αδιαμφισβήτητο, ότι προτίθεται να παραιτηθεί μεσούσης της θητείας του χάριν ετέρου υποψηφίου, διαμοιράζοντας κατά τον τρόπο αυτόν την εκλογή του. Τρίτο, ο υποψήφιος Πρύτανης ψηφίστηκε από τα μέλη του Συμβουλίου Διοίκησης και εκλέχθηκε με βάση το (περιορισμένο) αυτό χρονικό διάστημα κατά παράβαση του νόμου⁵.

Εάν για το πρώτο στοιχείο δεν καταλείπεται αμφιβολία -ότι η πρυτανική θητεία είναι τετραετής, υπολογίζεται, μάλιστα, από την δημοσίευση της πράξης διορισμού του Πρύτανη στην Εφημερίδα της Κυβερνήσης⁶- για το νομικό βάρος της δήλωσης παραίτησης του υποψηφίου και τη θεμελίωση σε αυτήν της κρίσης του Συμβουλίου μπορεί να διατηρήσει κανείς επιφυλάξεις. Υφίστανται στο σημείο αυτό δύο ζητήματα προς διευκρίνιση: Τι είχε δηλώσει ο υποψήφιος Πρύτανης στην αίτηση υποψηφιότητάς του; Περιορισμένη ή πλήρη θητεία; Μεταβλήθηκε (μπορούσε να μεταβληθεί) η αρχική του αίτηση με τη μεταγενέστερη δήλωσή του ενώπιον του Συμβουλίου; Αιτιολόγησαν πράγματι τα μέλη του Συμβουλίου Διοίκησης την ψήφο τους στη βάση της εξαγγελλούμενης μειωμένης θητείας του υποψηφίου Πρύτανη;

3. Η αίτηση υποψηφιότητας για τη θέση του Πρύτανη

Ορισμένες διοικητικές διαδικασίες με σκοπό την έκδοση (ευμενούς) διοικητικής πράξης εκκινούν με την αίτηση του υπέρ ου η πράξη διοικουμένου, εφόσον ορίζεται αυτό στον νόμο (άρθρο 3, παράγραφος 1 Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας). Στην περίπτωση αυτή, η αίτηση αποτελεί νόμιμη προϋπόθεση (όρο) έκδοσης της πράξης κατά τρόπον ώστε η έλλειψη της αίτησης ή προβλήματα της δήλωσης βούλησης της αίτησης για την έκδοση της πράξης να καθιστούν την τελευταία παράνομη⁷. Η αίτηση προς την διοίκηση δεν αποτελεί, ωστόσο, προϋπόθεση του εννόμου

⁵ Σκ. 2-3 της απόφασης.

⁶ ΣΕ 2063/2019.

⁷ ΣΕ 272/1986· γνομΝΣΚ 430/1997, 358/1995, 608/1993· Σπηλιωτόπουλος Ε./Κονδύλης Β., *Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου*, τομ. Ι, 16^η έκδ., Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα, 2023, πλαγ. 90· σχετικά με την αίτηση του διοικουμένου, Μαρκαντωνάτου-Σκαλτσά Α., «Η νομική φύση της διοικητικής αίτησης», ΔιΔικ 1997, σ. 19 επ· Δεληκωστόπουλος Στ., «Διοικητικά πράξεις συμπράξει του διοικουμένου», ΕΕΝ 1970, σ. 101 επ· σχετικά με την αίτηση ως αυτοτελή (δικονομική) προϋπόθεση της παράλειψης οφειλόμενης νόμιμης ενέργειας, Γώγος Κ., *Η δικαστική προσβολή παραλείψεων της διοίκησης*, Σάκκουλας, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2005, σ. 133 επ.

συμφέροντος προσβολής επί ακυρώσει της εκδοθείσας, βάσει αυτής, διοικητικής πράξης ενώπιον της δικαιοσύνης⁸.

Χωρεί παραίτηση από την αίτηση (άλλως, ανάκληση της αίτησης), πριν, πάντως, την έκδοση της πράξης και εφόσον δεν το απαγορεύει αυτό ο νόμος. Δεν χωρεί, όμως, ανάκληση της παραίτησης με αναβίωση της αίτησης (άρθρο 3, παράγραφος 2 Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας). Όπως εκφράσθηκε πρόσφατα ο κανόνας αυτός από το Συμβούλιο της Επικρατείας: «... κατά γενική αρχή του δικαίου διέπουνσα τη διαδικασία έκδοσης των διοικητικών πράξεων, σε όσες περιπτώσεις η διαδικασία αυτή κινείται κατά τον νόμο μετά από αίτηση ενδιαφερομένου ιδιώτη που εκφράζει τη σχετική βούλησή του για την δημιουργία, τροποποίηση ή κατάργηση ορισμένης νομικής καταστάσεως ή σχέσεως, καθώς και όταν τέτοια αίτηση ή δήλωση ιδιώτη απαιτείται για την πρόοδο τυχόν αρζαμένης διαδικασίας, ως αναγκαίος όρος για την παραγωγή του τελικού έννομου αποτελέσματος, η αίτηση ή δήλωση του ιδιώτη μπορεί να ανακληθεί ελευθέρως προτού τελειωθεί η διοικητική πράξη, οπότε, ελλείποντος του παραπάνω όρου, ματαιώνεται και η πρόοδος της διαδικασίας τελείωσης της πράξης, χωρίς άλλες συνέπειες είτε έναντι του ανακαλέσαντος τη δήλωση της βούλησής του ιδιώτη είτε έναντι τρίτων, εκτός αν από την συγκεκριμένη νομοθετική ή κανονιστική ρύθμιση συνάγεται ότι δεν επιτρέπεται ή ρητά αποκλείεται μια τέτοια ανάκληση»⁹. Ανάκληση της αίτησης μπορεί να τεκμαίρεται σιωπηρά από τη συμπεριφορά του διοικουμένου¹⁰. Η ανάκληση της αίτησης θα πρέπει, πάντως, να γίνεται από τον ίδιον τον αιτούντα ή νόμιμα εξουσιοδοτημένο από αυτόν πρόσωπο, άλλως είναι ανίσχυρη¹¹. Κοινή αίτηση δύο προσώπων, όπως αυτή περί αμοιβαίας μετάθεσης συμβολαιογράφων, δεν ανακαλείται επιτρεπτά μονομερώς¹².

Θα πρέπει, συνακόλουθα, να γίνει καταρχήν δεκτή η δυνατότητα τροποποίησης της αίτησης εντός της νόμιμης προθεσμίας υποβολής της, εφόσον η τροποποίηση συνίσταται σε ανάκληση της αρχικής αίτησης και σε υποβολή νέας¹³. Όροι, αιρέσεις ή προθεσμίες καθιστούν την αίτηση παράνομη, εφόσον αντιβαίνουν στον νόμο, ενώ συμπαρασύρουν σε παρανομία ομοίως την διοικητική διαδικασία και την πράξη, που εκδίδεται βάσει της αίτησης¹⁴.

Γνωρίζουμε, βέβαια, από τον χώρο του υπαλληλικού δικαίου, ότι η αίτηση μπορεί να ανακαλείται λόγω *ουσιώδους πλάνης* της δήλωσης του διοικουμένου, όπως στην περίπτωση της δήλωσης παραίτηση του υπαλλήλου, έστω κι αν ο νόμος προβλέπει την δήλωση παραίτησης ως ανέκκλητη¹⁵. Το ίδιο ισχύει και σε άλλους χώρους, όπως στο φορολογικό δίκαιο¹⁶. Σε μία τέτοια

⁸ ΣΕ 248/2025, σκ. 3.

⁹ ΣΕ 2112/2022, σκ. 33· ομοίως, ΣΕ 170/2009.

¹⁰ ΣΕ Ολ 1398/2022.

¹¹ ΔΕφΛαρ 170/2009, ΤΝΠ ΔΣΑ.

¹² ΣΕ ΕΑ 647/2003, σε: Γκέρτσος Β./Πυργάκης Δ., *Κώδικας Διοικητικής Διαδικασίας*, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα, 2015, σ. 31.

¹³ ΣΕ 2715/1988· 1551/1977 και Σολδάτος Δ., *Κώδικας Διοικητικής Διαδικασίας*, Δημοπούλου Ελ. Μαρία, Θεσσαλονίκη, 2000, σ. 251· πρβλ. και ΣΕ 248/2006 – για την τροποποίηση της συγκρότησης και γενικότερα για την ανασυγκρότηση του εκλεκτορικού σώματος απαιτείται να εκδίδεται πάντα πράξη του αρμοδίου οργάνου.

¹⁴ Βλ. χαρακτηριστικά το άρθρο 148, παρ. 1, εδ. β Υπαλληλικού Κώδικα για την δήλωση παραίτησης δημοσίου υπαλλήλου.

¹⁵ Τάχος Α./Συμεωνίδης Ι. *Ερμηνεία Υπαλληλικού Κώδικα (ΕρμΥΚ)*, τομ. ΙΙ, Σάκκουλας, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2007, άρθρο 148, σ. 1537.

¹⁶ Για τη δήλωση βούλησης σε δήλωση φόρου κληρονομίας κατά το άρ. 72 παρ. 1, 2 του ν. 2961/2001, ΣΕ 132/2024.

περίπτωση πλημμελούς αίτησης, λόγω ουσιώδους πλάνης του αιτούντος, θα πάσχει τυχόν εκδοθείσα διοικητική πράξη επί τη βάσει της πλημμελούς αίτησης. Πολλώ μάλλον αυτό θα συμβαίνει, εάν το πρόσωπο που υποβάλει την αίτηση στερείται του λογικού¹⁷.

Εάν επιστρέψουμε στο ιστορικό της πρυτανικής εκλογής, θα διαπιστώσουμε ότι, στην περίπτωση του εκλεγέντος Πρύτανη του ΑΠΘ, ο ίδιος είχε υποβάλει αίτηση υποψηφιότητας ενώπιον της Συγκλήτου (άρθρο 11, παράγραφος 2 ν. 4957/2022), η οποία, όπως συνάγεται από την απόφαση, δεν υποβλήθηκε με ορισμένη προθεσμία (διετίας) αλλά για την πλήρη θητεία της θέσης (τετραετία). Η τετραετής νόμιμη θητεία ισχύει και στην περίπτωση, που υποβλήθηκε η αίτηση άνευ ιδιαίτερης διευκρίνισης. Η προσθήκη προθεσμίας στην αίτηση, ως αντιβαίνουσας στον νόμο (στην πλήρη *ex lege* τετραετή θητεία του Πρύτανη), θα την είχε συμπαράσχει στην παρανομία, ομοίως και την στηριζόμενη σε αυτήν πράξη εκλογής του Πρύτανη. Κάτι τέτοιο, ωστόσο, δεν προκύπτει ότι έλαβε χώρα εν προκειμένω.

4. Οι δηλώσεις του διοικουμένου εντός και εκτός της διοικητικής διαδικασίας

Οι δηλώσεις του διοικουμένου εντός ή και εκτός ακόμη ορισμένης διοικητικής διαδικασίας δεν είναι άμοιρες συνεπειών. Μπορεί να θεμελιώνουν το πραγματικό για την έκδοση ορισμένης διοικητικής κύρωσης¹⁸, να θεμελιώνουν τη διάπραξη πειθαρχικού παραπτώματος ή να συνιστούν επιβαρυντική περίσταση για το τελευταίο¹⁹. Τυχόν πρόσδοση δημοσιότητας σε ορισμένη (διοικητική) υπόθεση από την πλευρά του διοικουμένου δεν δικαιολογεί, βέβαια, την προσβολή του ιδιωτικού του βίου²⁰. Ούτε, άλλωστε, για το διοικητικό όργανο (ή μέλος συλλογικού διοικητικού οργάνου) οι δηλώσεις είναι άμοιρες συνεπειών. Μπορεί να θεμελιώνουν λόγο μεροληψίας του τελευταίου και ιδιαίτερα προκατάληψή του ενόψει του χρόνου, του περιεχομένου της δήλωσης και του μέσου δημοσιοποίησής της²¹. Θα πρέπει, πάντως, η επίκληση σχετικών δηλώσεων του οργάνου να λαμβάνει χώρα κατά τρόπο ορισμένο για να στοιχειοθετείται λόγος μεροληψίας²².

Ο νόμος προβλέπει ότι ο υποψήφιος Πρύτανης υποβάλει *τεκμηριωμένη πρόταση* σχεδίου ανάπτυξης του ΑΕΙ «κατά την προκηρυσσόμενη θητεία» με την αίτηση υποψηφιότητάς του (άρθρο 11, παράγραφος 3.α ν. 4957/2022), ότι η πρότασή του αυτή παρουσιάζεται από τον ίδιον, δημοσιοποιείται από το Ίδρυμα και αξιολογείται από τα μέλη του Συμβουλίου Διοίκησης (άρθρο 11, παράγραφοι 5, 6 ν. 4957/2022). Πρόκειται για τις *προγραμματικές δηλώσεις* του υποψηφίου. Τα μέλη του Συμβουλίου συνεκτιμούν (ορθότερα: οφείλουν να συνεκτιμήσουν) κατά την ψήφο τους τις προγραμματικές δηλώσεις του υποψηφίου.

Στις δηλώσεις του αυτές στην προκείμενη περίπτωση ο υποψήφιος ανακοίνωσε -πράγμα που δεν αμφισβητείται όπως υπογραμμίζει η απόφαση, καταγράφηκε, άλλωστε, στα οικεία πρακτικά- ότι προτίθεται να παραιτηθεί από τη θέση του Πρύτανη, εφόσον εκλεγόταν, υπέρ ετέρου

¹⁷ Για τη δήλωση βούλησης παραίτησης στρατιωτικού, ΔΕφΠειρ 1256/2014, ΤΝΠ ΔΣΑ.

¹⁸ ΔΕφΑΘ 1411/2021 – στέρηση φιλάθλου πνεύματος λόγω υβριστικών δηλώσεων στα ΜΜΕ.

¹⁹ ΣΕ 2914/2002 – δηλώσεις στα ΜΜΕ στρατιωτικού, που παρέστη ένστολος σε γάμο της οικογένειας του τέως βασιλέως· ομοίως, ΔΕφΑΘ 473/2008.

²⁰ ΣΕ 1216/2014.

²¹ Αναλυτικά, Μαθιουδάκης Ι., *Η αρχή της αμεροληψίας της διοίκησης*, ΑΝΙΟΝ, Θεσσαλονίκη, 2008, πλαγ. 237 επ.

²² ΔΕφΘεσ 1266/2011.

συνυποψηφίου, με τον οποίον θα διαμοιραζόταν, με τον τρόπο αυτόν, τη θητεία. Η απόφαση έδωσε έμφαση στις δηλώσεις αυτές του υποψηφίου υπογραμμίζοντας την *σοβαρότητα* της διατύπωσής τους και το αναμφίβολο του περιεχομένου τους. Ανεξάρτητα από το εάν η αίτηση του υποψηφίου είχε υποβληθεί για πλήρη θητεία και εάν οι προσαρτημένες σε αυτήν προγραμματικές δηλώσεις, ομοίως, μπορούσαν στο στάδιο αυτό της διαδικασίας, μετά την λήξη των υποψηφιοτήτων, να τροποποιηθούν νόμιμα, το Δικαστήριο δέχθηκε ότι ο υποψήφιος Πρύτανης παρουσίασε μη νόμιμη πρόταση σχεδίου ανάπτυξης του ιδρύματος *επί τη βάση* περιορισμένης θητείας, πράγμα, που συμπαρέσυρε σε παρανομία την εκλογή του. Τούτο, διότι η ψήφος των μελών του Συμβουλίου στηρίχθηκε στο σχέδιο ανάπτυξης αυτό.

5. Η αιτιολογία της ψήφου των μελών του Συμβουλίου

Τα μέλη του Συμβουλίου Διοίκησης οφείλουν να αξιολογήσουν και να συνεκτιμήσουν κατά την ψήφο τους τις προτάσεις αναπτυξιακών σχεδίων των υποψηφίων Πρυτάνεων (άρθρο 11, παράγραφος 6 ν. 4957/2022). Η παράνομη πρυτανική εκλογή εντοπίζεται, κατά την κρίση του Δικαστηρίου, ακριβώς σε αυτό το σημείο: Υποβλήθηκε και συνεκτιμήθηκε μη νόμιμο (λόγω προθεσμίας) τέτοιο σχέδιο ανάπτυξης του ιδρύματος. Το στοιχείο, πάντως, αυτό δεν φαίνεται να θεμελιώνεται στην αιτιολογία της ψήφου ενός έκαστου μέλους του Συμβουλίου αλλά, μάλλον, να τεκμαίρεται με βάση όσα ετέθησαν υπόψη των μελών του κατά το περιεχόμενο της ψήφου τους. Υπάρχει ένα ακόμη, κάπως λεπτό, σημείο, εν προκειμένω. Τα μέλη του Συμβουλίου, εφαρμόζοντας την νομιμότητα, όφειλαν να είχαν ψηφίσει τον υποψήφιο Πρύτανη για πλήρη θητεία, εφόσον η προσθήκη ορισμένης προθεσμίας στην θητεία του δεν ήταν εν προκειμένω νόμιμη. Θα μπορούσε, δηλαδή, να κριθεί, ότι τα μέλη του Συμβουλίου, στο μέτρο, που δεν διέλαβαν αντίθετη ρητή αιτιολογία, τεκμαίρεται ότι εφαρμόσαν την νομιμότητα για την πλήρη θητεία του Πρύτανη, ανεξάρτητα από τις (μη νόμιμες) δηλώσεις του υποψηφίου. Τολμώντας στο σημείο αυτό μία προέκταση, θα λέγαμε ότι το Δικαστήριο φαίνεται να αναγνωρίζει μία εκδοχή *πλάνης* των μελών του Συμβουλίου λόγω των δηλώσεων του υποψηφίου ως προς τη δυνατότητα μειωμένης θητείας του· ότι, επιπλέον, υφίσταται ένα *τεκμήριο επηρεασμού* τους λόγω των δηλώσεων του υποψηφίου²³, με αποτέλεσμα να οδηγηθούν στην παράνομη πράξη εκλογής.

6. Οι εξαγγελίες του υποψηφίου Πρύτανη και η έκταση της δεσμευτικότητάς τους

Είναι προφανές ότι εάν ο υποψήφιος Πρύτανης είχε προβεί σε παραίτηση, μετά την εκλογή του, άνευ σχετικών δηλώσεων-αυτοδεσμεύσεων, δεν θα ετίθετο θέμα παρανομίας. Είναι, επίσης, σαφές ότι ο υποψήφιος Πρύτανης θα μπορούσε να μην είχε τηρήσει την υπόσχεσή του και να μην είχε, τελικά, παραιτηθεί. Το πρόβλημα είναι ότι προέβη σε σχετική επίσημη και δεσμευτική δήλωση σχετικά με την πρόθεσή του να αναλάβει το ήμισυ της προβλεπόμενης θητείας. Πιθανώς το στοιχείο αυτό να έγινε αντιληπτό από τον ίδιο ως θετικό στοιχείο πλουραλισμού της υποψηφιότητάς του και για τον λόγο αυτό να το δημοσιοποίησε²⁴. Το Δικαστήριο εστίασε, όμως, όπως φαίνεται, στα *ιδρυματικά* χαρακτηριστικά του Πανεπιστημίου και της διαδικασίας εκλογής

²³ Πρβλ. άρ. 7 ΚΔΔιαδ.

²⁴ Για την οπτική ενός πιθανού «πολιτικού» χαρακτήρα μίας τέτοιας δήλωσης, πρβλ. Γώγο Κ., «Αυτοδιοίκηση και ανεξαρτησία», σε ΤιμΤομΕ.Βενιζέλου, Η θεωρία της συνταγματικής πράξης, Σάκκουλας, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2024, σ. 691 επ., όπου σημειώνεται εισαγωγικά, ότι: «Κεντρικής σημασίας παρατήρηση του τιμώντος σε σχέση με την πανεπιστημιακή αυτοδιοίκηση είναι ότι η οργάνωση και λειτουργία της ανώτατης παιδείας συνιστά μείζον πολιτικό ζήτημα, αποτελεί δηλαδή σημείο έντασης και τριβής μεταξύ των διάφορων πανεπιστημιακών ομάδων πίεσης».

Πρύτανη²⁵. Ενώ κατά τον νόμο η θητεία του Πρύτανη είναι τετραετής, ενώ ο ίδιος υπέβαλε αίτηση υποψηφιότητας και προγραμματικές δηλώσεις για πλήρη θητεία, οι εν συνεχεία (επίσημες) δηλώσεις του κατά την διαδικασία εκλογής, παρότι τυπικά δεν μπορούν να μεταβάλουν το περιεχόμενο της αίτησής του, ούτε και μπορεί να είναι δεσμευτικές για τον ίδιο, θίγουν την νομιμότητα της υποψηφιότητάς του, *διότι την καθιστούν βραχύτερη της νόμιμης - κατά συνέπεια, παράνομη.*

7. Κατακλείδα

Προσπαθήσαμε να δείξουμε, κατά τρόπο συνοπτικό, ότι το αποτέλεσμα της δικαστικής κρίσης θα μπορούσε να είναι διαφορετικό, εάν το Δικαστήριο είχε εστιάσει και προσδώσει βαρύτητα σε άλλα στοιχεία της υπόθεσης. Από την άλλη, επισημάναμε τη βαρύτητα των δηλώσεων του υποψηφίου, ιδίως όταν αυτές διατυπώνονται στο πλαίσιο μίας διοικητικής διαδικασίας ενώπιον ορισμένου συλλογικού διοικητικού οργάνου κατά τρόπο σοβαρό και αναντίλεκτο. Δεν μπορεί παρά να αναγνωρίσει κανείς, ότι η απόφαση αποτυπώνει την έγνοια του Δικαστηρίου στην προσέγγιση του ύπατου μονοπρόσωπου οργάνου του Πανεπιστημίου με βάση την διαφάνεια και την νομιμότητα, μακριά από ομαδοποιήσεις και συμφωνίες μεταξύ των υποψηφίων. Από την άλλη, ίσως οι θεσμοί να απαιτούν ορισμένη ανοχή, όταν υφίστανται δονήσεις και τριγμούς λόγω της συγκυρίας αλλά και λόγω της εφαρμογής ενός δαιδαλώδους, ευμετάβλητου και αναποτελεσματικού συχνά νομοθετικού πλαισίου· όταν η ακύρωση της εκλογής Πρύτανη λόγω χρονικά χωλών προγραμματικών δηλώσεων συνεπάγεται την υποχρέωση του νέου Πρύτανη να ολοκληρώσει την θητεία του απερχομένου και μάλλον το πρόγραμμά του.

[Ευχαριστίες πολλές στους συναδέλφους Ν. Παπαντίνα, Β. Τσιγαρίδα και Ευ.Σταλικά για την συζήτηση πτυχών του θέματος.]

²⁵ Τον ιδρυματικό και όχι σωματειακό χαρακτήρα του Πανεπιστημίου υιοθετεί η νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας (ΣΕ 653/2024, 519/2015, 982/2012), όπως εκθέτει πρόσφατα ο Βουβουνίκος Ευ.-Ο., «*Η συμμετοχή των εξωτερικών μελών στα συμβούλια διοίκησης των ΑΕΙ και η κανονιστική εμβέλεια της πλήρους αυτοδιοίκησης των ΑΕΙ (άρ. 16 παρ. 5 Συντ.)*», e-politeia, 15/2025, 440 επ. (442)· αντίθετος, υπέρ του προέχοντος σωματειακού χαρακτήρα των ΑΕΙ ως «*αυτοδιοίκησης ορισμένης κατηγορίας προσώπων με κοινά χαρακτηριστικά και συμφέροντα που ομοίως υπηρετούν το δημόσιο συμφέρον*», ο Μαντζούφας Π., «*Πανεπιστημιακή αυτοδιοίκηση και κρατική εποπτεία επί των πρυτανικών πράξεων διορισμού και παύσης των πανεπιστημιακών*», ΕφημΔΔ 2013, 260 επ. (260).